

ZADATAK ZA PISANJE ŠKOLSKOGA ESEJA

Prvi polazni tekst

Fjodor Mihajlovič Dostojevski, *Zločin i kazna*

Osuda je bila ipak blaža, nego što se moglo očekivati, kad se uzme u obzir izvršen zločin, a možda je bila blaža baš zato jer zločinac ne samo da nije nastojao opravdati sebe, nego je nekako i sam iskazivao želju da sam sebe okrivi još više. Sve neobične i osobite okolnosti u toj stvari bijahu uzete u obzir. O bolesnom i bijednom stanju zločinca, prije nego što je izvršio zločin, nije bilo ni najmanje sumnje. Što se nije okoristio grabežom, pripisalo se donekle probuđenom kajanju, donekle pak nepotpunom zdravlju umnih sposobnosti za vrijeme izvršavanja zločina. Nenadano ubojstvo Lizavete poslužilo je dapače primjerom koji potvrđuje taj sud: čovjek izvršuje dva ubojstva, a onamo zaboravlja da su otvorena vrata! Naposljetku prijava njegova, da je on krivac, u onaj čas, kad se stvar neobično zamrsila time što je fanatik Nikolaj klonuo duhom i lažno objedio sebe, a pravi zločinac ne samo da se nije mogao jasno obličiti, nego se na njega nije skoro ni sumnjalo. (Porfirij je Petrovič potpuno održao riječ) – sve je to konačno pripomoglo da je okrivljeniku ublažena sudbina.

(...)

Ukratko, završilo se tim da je zločinac osuđen na robiju drugog reda, svega na osam godina, uzevši u obzir da se prijavio sam, i neke druge olakotne okolnosti.

Drugi polazni tekst

Albert Camus, *Stranac*

Suci se vratiše. Nabrzinu pročitашe porotnicima niz pitanja. Začuh: „kriv za umorstvo”... „s predumišljajem”... „olakotne okolnosti”. Porotnici iziđoše, a mene odvedoše u onu prostorijicu gdje sam već jednom čekao.

(...)

Čekali smo vrlo dugo, mislim gotovo tri četvrti sata. Napokon zazvoni zvonce. Odlazeći, branitelj mi reče: – Predsjednik porote pročitat će najprije odgovore. Vas će uvesti tek kad se bude izricala osuda. – Lupali su vratima. Ljudi su trčkarali po hodnicima o kojima nisam znao jesu li blizu ili daleko. Zatim začuh kako netko prigušenim glasom čita nešto u sudnici. Kad zvonce ponovo zazvoni i kad se vrata pregrade otvoriše, dočeka me tišina u sudnici, tišina i onaj čudni osjećaj koji me obuže kad primijetih da je mladi novinar odvratio pogled od mene. Nisam pogledao na onu stranu gdje je bila Marie. Nisam imao kad jer mi predsjednik sudskog vijeća nekako čudno saopći da će mi glava biti odrubljena na javnom mjestu u ime francuskoga naroda. Učini mi se da prepoznajem osjećaj što bijaše ispisan na svim licima. Vjerujem da je to bila obzirnost. Žandari su bili vrlo blagi prema meni. Branitelj mi stavi ruku na zapešće. Nisam više ni na što mislio. Međutim, predsjednik me upita nemam li što dodati. Porazmislih i rekoh: – Nemam. – Zatim me odvedoše.

Smjernice

- Predstavite poetiku djela *Zločin i kazna* i poetiku djela *Stranac*.
- Portretirajte Raskoljnikova i Mersaulta na temelju djela u cjelini.
- Usporedite polazne tekstove.
- Na temelju čitateljskoga iskustva objasnite odnos osobne i društvene odgovornosti i povežite ga s polaznim tekstovima.
- Obrazložite svoje tvrdnje.